

Edebiyatın Toplum ve Sanat Akımlarıyla İlişkisi - I

1. • Realizmin şiire uygulanmış hâlidir.
• Şiir alanına en önemli katkısı şekil mükemmel-
liyetçiliğidir.
• Romantiklerin lirizmine karşılık şiirde genel dü-
şüncelere yer verilmiştir.

**Bazı özellikleri verilen edebî akım aşağıdakiler-
den hangisidir?**

- A) Parnasizm
B) Sembolizm
C) Empresyonizm
D) Ekspresyonizm
E) Natüralizm

2. **Aşağıdakilerin hangisinde edebiyat-toplum iliş-
kisiyle ilgili bilgi yanlışı vardır?**

- A) Edebiyat eserinde, gerçek dünyanın bir yansı-
masıyla karşılaşmak mümkündür.
B) Bir edebî metnin arka planında toplumsal yapıyı
ve ona bağlı değerleri bulmak mümkündür.
C) Edebî eserler, yazarının sanat anlayışını taşı-
dıklarından içlerinde toplumu ilgilendiren konu-
lar yoktur.
D) Bazı edebî metinler topluma yön vermeyi, sos-
yal fayda sağlamayı amaçlar.
E) Edebiyat ile toplumsal yapılar arasında karşı-
lıklı bir etkileşim vardır.

3. (I) Edip ve şairler ait olduğu toplumun değerlerini
benimseyerek eserler vermiştir, bu nedenle ede-
biyatın ve toplumların tarih boyunca geçirdiği de-
ğişimler paralellik gösterir. (II) Başka birçok öge
gibi edebiyat da toplumsal yapıyı oluşturan kültür
öğelerinden biridir hem toplumdan etkilenir hem
de toplumu etkiler. (III) Edebiyatın sosyal yapı-
nın gelişmesine katkısı yok denecek kadar azdır.
(IV) Toplumsal ve kültürel değerler, gelecek ku-
şaklara edebiyat aracılığı ile aktarılır. (V) Kültürel
boşluğun yaşanmamasında ve toplumsal bilincin
canlı tutulmasında edebiyatın payı büyüktür.

**Bu parçada numaralanmış cümlelerin han-
gisinde edebiyat-toplum ilişkisiyle ilgili bilgi
yanlışı vardır?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?**

- A) Edebî akımlar; edebiyatın çeşitlenmesine, farklı
duyuş ve düşünüşün ortaya çıkmasına hizmet
eder.
B) Tarihi derinden etkileyen toplumsal ve siyasal
olaylar, edebî anlayış ve duruş biçimlerini yön-
lendirip şekillendirir.
C) Dünya görüşü ve sanat anlayışı bakımından
birleşen kişilerin eserleriyle ortaya koydukları
ve sürdürdükleri ilkelerin toplamından doğan
tutarlılığa edebiyat akımı denir.
D) Edebî akımlar; edebiyatı çeşitlendirmek, mono-
tonluktan kurtarmak, farklı görüş ve duyuşlara
yer vermek amacı güder.
E) Her yeni edebî akım kendinden öncekinin ilke-
lerini kabul etmiş, kendi hayal ve hakikatlerini
eski edebî akımın üzerinde şekillendirmiştir.

5. Romanın kahramanı Quasimodo kambur ve topaldır. Aynı zamanda bir gözü kör, kulakları sağır yani oldukça çirkindir. Oysa çirkinlik de bir gerçektir. Quasimodo çirkindir, korkunçtur ama ruhen güzeldir. Eserde yalnız güzel olan, yüce olan yoktur. Güzel Esmeralda'nın yanında çirkin Quasimodo vardır. Esmeralda'nın güzelliği karşısında çirkinliğinin farkına varsa da bu durumdan en çok Quasimodo memnundur. Çünkü sevdiği kızı kurtarmıştır. Esmeralda, Quasimodo'ya acımasına rağmen çirkinliği nedeniyle yüzüne bakamaz. Ama yine de Quasimodo her an sevdiği kızla birlikte ve buruk bir sevinç yaşamaktadır.

Bu parçada söz edilen romanla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşmak mümkündür?

- A) Sosyal olayları ve davranışları kurallara bağlama düşüncesi vurgulandığı için realizm akımının etkisiyle yazılmıştır.
- B) Karşıtlıklardan yararlandığı için romantizm akımının etkisiyle yazılmıştır.
- C) Aynı şartlar altında aynı sebepler daima aynı sonucu verir ilkesi ön plana çıktığından natüralizm akımının etkisiyle yazılmıştır.
- D) Dış dünyada görülen nesnelere değil nesnelere insanda uyandırdığı izlenimleri esas aldığı için empresyonizm akımının etkisiyle yazılmıştır.
- E) Akıl ve sağduyu hâkim olduğundan klasisizm akımının etkisiyle yazılmıştır.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?**

- A) Klasisizm akımını benimseyen sanatçılar; hayatta nadir görülen, acayip, gülünç ve kaba sayılan olayları konu edinmişlerdir.
- B) Klasisizme göre sanatın üç temel ögesi vardır: akıl, sağduyu ve tabiat.
- C) Klasisizme göre tabiatta bulunan her şey sanatta da vardır.
- D) Klasik eserlerde biçim kusursuz, dil ise herkesin her dönemde anlayabileceği şekilde sade ve anlaşılır olmalıdır.
- E) Kendini daha çok şiir ve tiyatro türünde gösteren klasisizmde roman türü ihmal edilmiştir.

7. Romanlarımda çoğu zaman abartılı bir dil, çeşitli imajlar ve teşbihler, tasvirler kullanmaktan çekinmem. Bireysellik tüm romanlarımda bağlı kaldığım bir ilkedir. Böylece hayal gücüme tanıdığım sınırsız özgürlükle, eserlerimde gizemli, garip, korkutucu konulara, doğaüstüne, geçmişe, uzak ülkelere yer verebiliyorum. Üstelik yakın çevrem, günlük olaylar, sıradan kişiler yazarken ilgi alanım içindedir. Kahramanlarımı verirken gülünç ile acıklıyı bir arada vermeye dikkat ederim.

Bu sözlerin sahibi bir yazar aşağıdakilerin hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Akılcı
- B) Hümanist
- C) Romantik
- D) Varoluşçu
- E) Natüralist

8. ---- akımında çevre, insan ve olayların olduğu gibi yansıtılması benimsenir. Bu sebeple gözlem ön plandadır. Bu edebî akımda çevre faktörünün insan davranışları üzerinde önemli etkisi olduğu kabul edildiğinden, yazılan eserlerde çevrenin insan ruhunda oluşturduğu değişim gözler önüne serilir. Bu açıdan da çevre ve insan tasvirlerinin ayrıntılı bir şekilde anlatılmasına özen gösterilir. Olaylar ise sebep-sonuç ilişkisi kurularak sunulur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Romantizm
- B) Sürrealizm
- C) Realizm
- D) Sembolizm
- E) Klasisizm

Edebiyatın Toplum ve Sanat Akımlarıyla İlişkisi - II

1. Yazar yaşadığı ve duyduğu özlemleri bilinçli olarak başkalarına aktarır. Herkesin bildiği, duyduğu fakat söyleyemeyip yazamadığı duyguları dile getirir. Bu, bir bakıma insanlar arasındaki anlaşmayı sağlamaktır. Toplumu etkileyen güçlerin anlaşılmasında yardımcı olan, bu güçlerle savaşmasını topluma ve bireye bilinçli biçimde öğreten yazara olan borcumuz, ruhsal sorunlarımızı bizim için çözümleneyen özel yetenekli bir kimseye olan borcumuzdur. Uyduruk değerlerin yıkılması, daha olumlu, daha ileri bir dönemin hazırlanması, insanlara açılan bütün yeni olanakların araştırılmasında edebiyat etkili bir rol oynar. Yazar, yalnızca kişilerin ve toplumun ortak özlemlerini dile getirmekle kalmaz, aynı zamanda onları gelecekteki değişikliklere hazırlamakta da herkesten daha etkilidir.

Bu parçada edebiyat-toplum ilişkisiyle ilgili olarak,

- I. Yazar, eserlerinde aslında kendini anlatırken toplumdaki diğer bireylerin hislerine de tercüman olur.
- II. Yazar, mensubu bulunduğu milletin temel değerlerinden olan dile de hizmet eder.
- III. Edebiyat, toplumun özlemlerini dile getirir.
- IV. Edebiyat, toplumları gelecekte yaşanacaklara da hazırlar.
- V. Edebiyat, toplumların uzak geçmişte yaşadıklarını da gözler önüne serer.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I, II ve V
C) I, III ve IV D) II, III ve IV
E) II, III ve V

2. “Artık zevk olsun diye, tasvir için tasvir etmiyoruz. İnsanın, çevresinden ayrılamayacağını; elbisesi, evi, şehri, ülkesi ile tamamlandığını kabul ediyoruz. Bu bakımdan beyninin ya da yüreğinin tek bir olayını, çevrede onun sebeplerini ya da tepkisini aramadan tespit etmeyeceğiz. Sonu gelmez tasvirlerimizin sebebi işte budur.” diyen Emile Zola *Germinal*'i yazmak için kömür madeni kuyularına gitmiştir.

Bu parçada sözü edilen yazarın benimsediği edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Romantizm B) Sürrealizm C) Parnasizm
D) Klasisizm E) Natüralizm

3. Edebiyat toplumsal değişime etkide bulunmakta, topluma yön vermede araç olarak kullanılmaktadır.

Aşağıdaki örneklerden hangisi bu cümledeki açıklamayla ters düşmektedir?

- A) Mehmet Âkif, *Safahat*'in altıncı kitabı olan *Asım*'da ideal gençlik tipini ortaya koymaya çalışır.
- B) Necip Fazıl, *Zindandan Mehmed'e Mektup* isimli şiirinde oğlu Mehmed üzerinden gelecek nesillere umut aşılama çalışır.
- C) Sezai Karakoç'un, *Diriliş Neslinin Amentüsü* adlı yapıtı, özlemi duyulan diriliş neslini ve bu neslin özelliklerini göstermesi bakımından oldukça önemli bir eserdir.
- D) Yahya Kemal Beyatlı, *Mohaç Türküsü* adlı şiiriyle geçmiş değerlere bağlı, kendine özgü bir şiir dünyası oluşturmuştur.
- E) Tevfik Fikret, *Haluk'un Defteri* adlı eserini oğlu Haluk'un kişiliğinde Türk gençliğine yol göstermek için kaleme almıştır.

4. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Şiirinde gösterdiği titizlik göz önüne alındığında Yahya Kemal Beyatlı'nın parnasizm akımından etkilendiği söylenebilir.
- B) Cenap Şahabettin, sembolizm akımının Türk edebiyatındaki öncüsüdür.
- C) Nabizade Nazım, *Zehra* adlı romanında natüralist akımın etkisinde kalmıştır.
- D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Yaban* romanında realizmin etkisinde kalmıştır.
- E) Ahmet Haşim, Türk edebiyatının en önemli parnasyen şairi kabul edilir.

5. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Klasisizm akımında daha çok tiyatro alanında yapıtlar verilmiştir.
- B) Victor Hugo'nun *Cromwell* adlı oyununun ön sözü romantizm akımının bildirisi kabul edilmiştir.
- C) Gustave Flaubert'in yazdığı *Madame Bovary* adlı romanla; realizmin, romantizm karşısında üstünlük sağladığı kabul edilmiştir.
- D) Charles Baudelaire parnasizmin en önemli temsilcilerindendir.
- E) Fransız yazar Alphonse Daudet naturalizm akımının temsilcilerindendir.

6. (I) Türk edebiyatı Batı'ya açıldığında klasisizm dönemi kapandığından, bu akımın etkisi Türk edebiyatında fazla görülmez. (II) Yine de Şinasi, Ahmet Vefik Paşa ve Direktör Ali Bey klasisizmin edebiyatımızdaki temsilcileri olarak sayılabilir. (III) Edebiyatımız klasisizmi Tanzimat'tan otuz yıl kadar sonra yapılan tercüme yoluyla tanır. (IV) Ahmet Vefik Paşa'nın Moliere'den tercüme ve uyarlamaları; Şinasi ve Recaizade Mahmut Ekrem'in La Fontaine'den tercümeleri klasik akımın edebiyatımızdaki ilk yankıları kabul edilir. (V) Klasisizm, Batı'daki gibi Türk edebiyatında da "toplum için sanat" anlayışıyla yer almıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde klasisizm akımıyla ilgili bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde realizm ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

- A) Olağanüstü kişilere ve olaylara yer verilmez.
- B) Olaylar, çok sağlam bir sebep-sonuç ilişkisi içinde verilir.
- C) Üslup açık, kusursuz ve yapmacıksızdır.
- D) Hayal ve duygular edebiyatta aklın egemenliğini sona erdirmiştir.
- E) Yazarlar eserlerinde kişiliklerini gizlemişlerdir.

8. (I) Romantizm, Tanzimat Dönemi şair ve yazarlarının karakter ve eğilimlerine uygundu. (II) Victor Hugo'nun ve Lamartine'nin Tanzimat sanatçıları üzerindeki tesiri büyüktür. (III) Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi, Abdülhak Hamit Tarhan bu akımı benimseyen Türk yazarlarıdır. (IV) Daha sonra Halit Ziya Uşaklıgil, Halide Edip Adivar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi realizme yönelmiş romancılarımız bile bu akımın havası içinde bulundular. (V) Recaizade Mahmut Ekrem'in *Araba Sevdası* adlı eseri de romantizm akımının etkisiyle yazılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Yazım Kuralları • Noktalama İşaretleri - I

1. Düzeltme işareti; yazılışları bir, anlamları ve söylenişleri ayrı olan kelimeleri ayırt etmek için okunuşları uzun olan ünlülerin üzerine konur.

Bu kurala göre aşağıdakilerin hangisinde düzeltme işareti farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Hâlâ seni bekliyorum, yalan değil gerçekten öz-lüyorum.

B) Bu işten kâr etmek o kadar kolay değilmiş.

C) Benim bu hâlime bakıp beni yargılaman doğru değil.

D) Böyle mi esecekti son günümde bu rüzgâr?

E) Âşığa İstanbul cennet dediler, inanmasaydım keşke.
2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “de” nin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

A) Size bu koli ile birlikte bir buket gül de gönderdim.

B) Bu yılki tiyatro günlerimize seni de kattığımı bil-melisin.

C) Şimdi de oturmuş bana nasihat mi veriyorsun?

D) Şu akan derelerin şırıltısı, şu esen rüzgârın uğultusu ve birde sen...

E) Evimde televizyonun karşısında oturmuş dinle-niyordum.
3. Ek olan “-ki” kendinden önceki kelimeye bitişik yazılır ve ünlü uyumlarına uymaz. Bağlaç olan “ki” ayrı bir kelimedir. Kendinden önce ve sonra gelen cümleleri birbirine bağlar ve kendinden önceki ke-limeden ayrı yazılır.

Bu kurala göre aşağıdaki cümlelerden hangi-sinde “ki” nin yazımı yanlıştır?

A) Senden boşalan bağırama gözyaşları dolmuş, Gördüm ki yazın bastığımız otları solmuş.

B) Sandım ki güzelliğin cihanda, Bir saltanatın güzelliğiydi.

C) Kalbime baktım da işte iyice Anladımki sen de herkes gibisin

D) İnsandır sanıyordum mukaddes yüke hamal Hamallık ki sonunda, ne rütbe var, ne de mal

E) Hani Yunus Emre ki kıyında geziyordu Hani ardına çil çil kubbeler serpen ordu
4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harfle-rin kullanımı ile ilgili bir yazım yanlışı vardır?

A) Karadeniz’e Anadolu’nun kuzeybatısından ulaştık.

B) Doğu Anadolu bu kış da kara teslim oldu.

C) Türkiye’nin güneyi temmuz ayında yaşanmaz bir yer oluyor.

D) Doğuda kar kalınlığı iki metreyi buldu.

E) Suriye’nin Kuzeyi büyük karışıklıklara sahne oluyor.
5. Aşağıdaki altı çizili kelimelerden hangisinin ya-zımında yanlışlık yoktur?

A) Uzunca bir sessizlikten sonra konuşmaya baş-ladı.

B) Bana daima kardeşçe yaklaşmıştır.

C) Hafifce eğilerek kulağına bir şeyler söyledi.

D) Doğayı el birliğiyle kâinatca yok ediyoruz.

E) Açıkcası sorunlarımla pek ilgilenmediler.
6. Adlardan önce ve sonra gelen unvanlar, saygı söz-leri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar.

Bu kurala göre aşağıdaki cümlelerin hangisin-de yazım yanlışı vardır?

A) Dr. Alaattin Yavaşça Bey’in ölümsüz şarkıları hâlâ dillerde dolaşiyor.

B) Mustafa Efendi ile Zeynep Hanım’ın evlilikleri kırk yılı aşmış.

C) Mareşal Fevzi Çakmak ve yüzbaşı Cengiz Topel bu ülkeye hizmet etmiş iki kahramandır.

D) Öğretmen Atilla Bey, birazdan doktora gide-cekmiş.

E) Evimizin önünde, komşumuz Doktor Ahmet Gülmez Bey’in taksiden indiğini gördüm.

7. Büyüklerimiz hemen hemen her buluştuğumuzda çocukluklarını, gençliklerini ve eski dönemde yaşadıklarını anlatırlar. Top oynadıkları yerler, alışveriş yaptıkları mekânlar ve komşu evleri... Acaba gerçekten çok mu güzeldi? Yoksa onların dimağında yer etmiş tatlı birer anı mıydı? Fakat durum ne olursa olsun ben onları hep imrenerek dinledim. Ne hikâyelerdi ama...

Bu parçada numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. Tarihsel gerçekliğin anlatılmasında tarihçi veya romancının fonksiyonu nedir?
II. Romanlardan tarihi öğrenebilir miyiz?
III. Tarihî roman okudum mu bu sancıları çekmeye başlıyordum?
IV. Tarihsel gerçekliklerin sunulmasında, romanı kaleme alan yazarın tarihe bakış açısı, tarihî değerlendirmeleri ve tarihî şahsiyetleri yorumlama yetkisi hangi seviyededir?
V. Tarihî romanda mekân tasvirinde ve tarihî şahsiyetlerin çevresinde yer alan insanların dikkatlere sunulmasında yazarın tasarruf hakkı ne dereceye kadar vardır?

Numaralanmış cümlelerin hangisinde soru işareti yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Kaygılardan biri matematik bilimine, doğa bilimlerine ve fen bilimlerine yapılan sürekli göndermelerdir. Amaç, onların içinden tarihte kullanılabilecek reçeteler bulup çıkarmak değildir. Tarihçi, efsane-deki insan yiyen deve benzer. İnsan eti kokusunu aldığı anda avını bulduğunu bilir. Marc Bloch, Fransız tarihçi, bu açlardan biridir. Marc Bloch, bana 12. yüzyılın ikinci yarısında yaşamış Parisli ilahiyatçı Petrus Comestor'u, ya da Fransızca adıyla Yutucu Pierre'i hatırlatıyor.

Bu parçada numaralanmış virgüllerden (,) hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Fabrika ustabaşısı, kırk beşlik, zayıf, kısa boylu başını kaşıyarak Baba Ferhat'ın yanına geldi. "Doğru konuş!" dedi, "Doğru konuş, bak... Biz bu dünyada namus için yaşıyoruz. Buraya namuslu adam lazım da ne oluyor? Biz namussuz muyuz?"

Bu parçadaki numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Cumhuriyet Dönemi Hikâyesi (1923-1940) - I

1. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi 1923-1940 yılları arasında yazılan hikâyelerin bir özelliği olamaz?

- A) Gerçekçi ve gözleme dayalı hikâyeler yazılmıştır.
- B) Sade, açık, süssüz bir dil kullanılmıştır.
- C) Realizm akımının etkisi görülmektedir.
- D) Sosyal problemlere yönelme, yazarlarımızın en çok ilgilendikleri konular olmaya devam etmiştir.
- E) Bu dönemde sadece "Maupassant tarzı" öykücülüğün örneklerini görmek mümkündür.

2. — Nasıl, artık iyileştin mi, dedi. Bu cümlede, bu seste istemeyerek fazla bir rikkat (samimiyet) vardı; hemen değiştirdi.

— Bir dayak daha yersen geberirsin ha, diye ilave etti. Mülazımın yüreğinden geçen bu rikkat (incelik) Emine'nin gözünden kaçmamıştı. Tecrübelerinin bilgisiyle şimdi karşısındaki şu ince, güzel delikanlının kendisine istemeye istemeye sokulduğunu, sokulmaya mecbur kaldığını, anlamıştı. Yüzünün gül destesi gibi ne de elvan renkleri vardı.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır.
- B) İlahi bakış açısı kullanılmıştır.
- C) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
- D) İç çözümlemeye yer verilmiştir.
- E) Gerçekçi bir bakış açısıyla yazılmıştır.

3. Yazı hayatına Birinci Dünya Savaşı sonlarında başlamıştır. İlk eseri *Eski Ahbap* isimli uzun öyküdür. Eserlerinde sade bir dil kullanmış, konuşma dilinin özelliklerini yansıtmıştır. Yanlış Batılılaşmayı, batıl inançları kendi bakış açısıyla birleştirerek eleştirmiş, eserlerinde mizahi öğelere de yer vermiştir. 1927 yılında yayımlanan *Tanrı Misafiri*, 1928 yılında yayımlanan *Leyla ile Mecnun* tanınmış hikâye kitaplarından bazılarıdır.**Bu parçada sözü edilen hikâye yazarı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Ercüment Ekrem Talu
- B) Reşat Nuri Güntekin
- C) Nahit Sırrı Örik
- D) Memduh Şevket Esendal
- E) Halide Edip Adivar

4. Çehov hikâyesinden büyük ölçüde etkilenmesine ve bu dönemde yazdığı hikâyelerle 1925'te bir çıkış yapmasına rağmen basit bir Çehov taklitçisi değildir. II. Meşrutiyet'ten sonra yazdığı ilk hikâyelerinde bile onun bu tarza yatkın olduğu görülür. Çehov'un tarzını almış ancak bu tarzı kendi şahsi üslubu ve gözlem gücüyle birleştirerek içinde yaşadığı topluma başarıyla uygulamıştır. Hatta onun anlatımı geleneksel hikâye anlatımından da izler taşımaktadır. Çok defa meseleye mizahi açıdan yaklaşan yazarda, Çehov'un geneldeki karamsarlığına karşın ümit, yaşama sevinci, iyimserlik ve hoşgörü esastır.**Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen yazara ait bir eser değildir?**

- A) *Mendil Altında*
- B) *Hava Parası*
- C) *Temiz Sevgiler*
- D) *Eve Düşen Yıldırım*
- E) *Veysel Çavuş*

5. "Turan, taburcu olduktan on gün sonra sanatoryumda kalan arkadaşlarını görmeye geldi. Öyle bilindiği gibi değil, çok uzun bir on gündü aradan geçen. Bekârdı. Eniştesinin iki odalı gecekondusunun bir köşesinde kalıyordu. Eniştesi yoksul bir mahalle berberiydi. Çocuklarını doyuramıyordu doğru dürüst. Turan; on gündür erkenden kalkıyor, kimseye görünmeden evden çıkıyor, iş bulmak için İzmir'in altını üstüne getiriyordu. Üçte bir hafta gündeliklerinden biriktirdiği parasından yarım ekmek yüz gram zeytin alarak gün geçiriyordu. Yarının korkusuyla daha fazlasını harcamıyor, akşamları bir şey yemeden eve geç dönüyor, ardından açlığını gizliyordu ablasından, eniştesinden."

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
- B) Eserin serim bölümünden alınmıştır.
- C) Anlatma esasına bağlı bir metin parçasıdır.
- D) Gerçekçi üslupla yazılmıştır.
- E) Turan, metinde anlatılan olayın kahramanlarından biridir.

6. **Aşağıdakilerden hangisi durum hikâyesinin özelliklerinden biri değildir?**

- A) Günlük hayattan bir kesit sunulur.
- B) Düğüm ve çözüm bölümleri çok belirgin değildir.
- C) Okura belli bir son, sonuç, düşünce telkin etmez.
- D) Kişisel ve sosyal düşünceler, duygu ve hayaller ön plana çıkar.
- E) Olayın kahramanları büyük tezatlar ve çatışmalarla dolu bir hayat yaşarlar.

7. 1923-1950 arasında Türkiye'de sömürünün, sınıflaşmanın ve tek parti rejiminin getirdiği haksız düzen, romanda da Batılılaşmanın yerini, düzene dönük yeni bir sorunsalın almasına neden olmuştur. Bu dönüşümle yazar eski anlatım tarzını geride bırakıp romana ve öyküye daha gerçekçi ve toplumcu bir bakış açısı getirmiştir. Böylece, yazarın 1937'de yayımladığı ilk romanı *Kuyucaklı Yusuf* Türk edebiyatında ilk kırılma noktası olmuştur.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Reşat Nuri Güntekin
- B) Halide Edip Adıvar
- C) Refik Halit Karay
- D) Sabahattin Ali
- E) Aka Gündüz

8. Millî Edebiyat Dönemi'nin en tanınmış roman ve hikâye yazarıdır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında da hikâyeler vermeye devam etmiştir. Konuşma dilini ön plana çıkarmıştır. Realizmin etkisiyle yazdığı eserlerde betimleme ve tahlillere oldukça önem vermiştir. Kahramanları idealize edilmiş tiplerdir. Eserlerinde basit bir dil kullanan sanatçı dile gereken özeni göstermemiştir. İlk öykü kitabı *Harap Mabretler* edebiyat çevrelerinde ilgiyle karşılanmıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sait Faik Abasıyanık
- B) Sadri Ertem
- C) Kenan Hulusi Koray
- D) Halide Edip Adıvar
- E) Reşat Nuri Güntekin

Cumhuriyet Dönemi Hikâyesi (1923-1940) - II

1. Aşağıdaki parçaların hangisinde iç konuşma tekniği kullanılmıştır?

- A) Çocuk, anlamadığı bir soru sualden sonra işin tabii yoluna girdiğine sevinmiş gibi hemen koltuktan atladı.
- B) Hanımların karşılıklı birbirini methetmeleri uzadı, sonunda Nadir Hanım'ın, çocuklarını ne mihnetler ve eziyetlerle büyütebilmiş olduğu hikâyesine karıştı.
- C) Tevfik Efendi tırnağını ne gün kestiğini düşündü. Kendince uğursuz saydığı işlerden birini işlemiş olmasından, korktu. Fena... İçi sıkıldı.
- D) Babama hem acıyor hem de ona kızıyorum. İçimdeki bu üzüntüyü susturmak için yarın güvercinleri satıp bir lamba şişesi almayı düşünebildim.
- E) — Buna senin aklın ermez.
— Niçin mösyö, ben insan değil miyim?
— İnsan ama başka insan! Cahil adam!
— Fakat ben okudum.

2. Türk edebiyatının önemli öykü yazarlarından. Yazdığı roman ve hikâyelerinin konularını Anadolu halkının ve Anadolu köylüsünün yaşamından, toplumsal eşitsizliklerden almış; eserlerinde aydınların köylüleri küçümsemelerini eleştirmiştir. Tasvirici yönü kuvvetli olan yazar, ilk hikâyelerinde dış gözlemlerin etkisinde kalmış, sonraki yazdıklarında ise toplumsal gerçekçiliğe yönelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazara ait bir hikâye değildir?

- A) Değirmen B) Kağrı C) Ses
D) Yeni Dünya E) Bay Virgül

3. (I) 1923-1940 yılları arasında öykü yazan yazarlarımız gözleme dayalı gerçekçiliği gittikçe geliştirmişlerdir. (II) Öykünün ayrı bir tür olduğu görüşünün ortaya konmasıyla birlikte sanatın toplum üzerinde bir işlevi olması gerektiği düşüncesinin de egemen olmaya başladığı dikkati çeker. (III) Bu düşüncenin yanı sıra yalnızca öyküler yazmayı gerçekçilik için yeterli gören yazarlar da göze çarpar. (IV) Öykü yazma yönteminde ise bir yandan klasik öykü yazma yöntemi gelişirken öte yandan "giriş, gelişme, sonuç" bölümü olmayan durum öykülerinin yaygınlaşmaya başlaması önem taşır. (V) Ancak bu dönem öykücülerinin toplumsal konulara uzak kalması yadırganacak bir durum olarak görülür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerden hangisi 1923-1940 yılları arasında yazılan hikâyelerde işlenen temalardan biri olamaz?

- A) Birinci Dünya Savaşı
B) Atatürk ilke ve inkılapları
C) Bireysellik ve bireyin kozmik yalnızlığı
D) Halkın ve Anadolu insanının yaşama tarzı
E) Ahlak bozuklukları

5. Müdür, Gümüşlü Kurşun Ocakları İşletme Müdürü'ne toprak satın almak istediğini fakat köylülerin arazileri için çok fazla para istediklerini bu yüzden satın almanın imkânsız olduğu konusunda dert yanar. İşletme müdürü, maden ocakları müdürüne arazileri ucuza kapatmanın yolunu öğretir. Böylece iki müdür ittifakla bilimsel bir plan hazırlar. İki müdürün kurduğu plana göre köydeki fabrika bacası indirilecektir. Fabrika bacasının inmesi ile hava kirliliğinden ve zehirli gazlardan dolayı bereketli topraklar çoraklaşıp ürün vermeyecektir. Böylece müdür tarlaları ucuz fiyata satın alacaktır.

Bu parçada vurgulanan çatışma aşağıdakilerden hangisine dayandırılmaktadır?

- A) Kültürel B) Doğu-Batı C) Sosyolojik
D) Coğrafi E) Ekonomik

6. Dağlık yerde sıtma olmaz ama bizim köy sulak yer... Bu meret de öyle yerlerden hoşlanırmış. Tam orak zamanıydı. Yağmur bastırır filan demedim, hemen alıp kasabaya indirdim. Sıtma Mücadelesi'ne götürdüm. Ne de olsa askerlik ettik, bu yolları biliriz. Doktor, tüyü bozuk bir oğlandı. Kaytan bıyık bırakmış, kocaman bir gözlük takmıştı; yüzümüze bile bakmadı, ak gömleklili bir hademeye: "Al şunun kanını!" dedi, bizi de "İki gün sonra gelin!" diye savdı. İki gün sonra Aliye'yi yalnız gönderdim. Ben ekini biçiyordum... Doktor, kıza: "Senin kanına baktık, bir şeyin yok!" demiş. Kız, "Aman derim, doktor, bak şu hâlime, benimde kan kalmadı... Ben bu derdi eskiden de çektim, kurban olayım, azıcık sulfata ver!" deyince yüzüne bağırıvermiş: "Senin hastalığın sıtma değil dedik ya!" demiş. "Başka derdin varsa git belediye doktoruna!" Aliye, belediye doktoruna gitmiş, adam kadının yüzüne bir bakınca: "Kızım, ne buraya geldin? Senin sıtman var, Mücadele'ye git!" diye savmış. Aliye döndü geldi ama perişandı.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Aydın-köylü arasındaki kopukluk işlenmiştir.
B) Yazar taraflı davranmıştır.
C) Bireysel bir konu işlenmiştir.
D) Örtük iletisi: "Aydınlar köylüyü yakından tanımalı, onların sorunlarına çözüm aramalıdır."
E) Hikâyede mekân olarak köy kullanılmıştır.

7. 1923-1940 yılları arasında öykü yazarları arasında öykü sayısının çokluğu, konu çeşitliliği, öykü yazma yönteminde yaptığı değişiklikle dikkati çeker. Sayısı yüz elliye aşan öykülerinin, konusu çoğunlukla kısa bir süre içinde gördüğü kişiler, olaylar olduğundan, öykülerinde alışılacağı "giriş, gelişme, sonuç" bölümleri bulunmaz. Bu özellikleriyle bir durum öyküsü niteliği taşıyan öyküleriyle klasik yöntemden ayrılmıştır. Sanat kaygısından uzak bir dille yazması ise öykülerini okuyucuya sevdiren önemli öğelerden biridir. *Semaver*, *Sarıç*, *Şahmerdan* adlı hikâye kitapları vardır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Memduh Şevket Esenal
B) Sait Faik Abasıyanık
C) Ercüment Ekrem Talu
D) Nahid Sırrı Örik
E) Ömer Seyfettin

8. **Aşağıdaki hikâye kitaplarından hangisi Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na aittir?**

- A) *Bu Toprağın Kızları*
B) *Eski Ahbap*
C) *Rahmet*
D) *Sönmüş Yıldızlar*
E) *Hayattan Hikâyeler*

Cumhuriyet Dönemi Hikâyesi (1940-1960) - I

1. Toplum, Peyami Safa'nın hikâyelerinde en canlı hâliyle yer almaktadır. Peyami Safa'nın kalemi, içinde yaşadığı devirden muhtelif anekdotlar tespit etmektedir. Onda, Ömer Seyfettin ve Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nda olduğu gibi veya manzum destan ve masallarıyla Orhan Seyfi, Ziya Gökalp'te rastladığımız, tarihî malzeme yoktur. Peyami Safa, milletin geçmiş asırlarından ve muhteşem mazimizden ilham almaz; peş peşe gelen harp felaketlerinin ezdiği cemiyetin anlık meseleleri üzerinde durur. Ayrıca hikâyelerinde diğer yazarların telkin ettiği istikbal duygusuna da rastlanmaz.

Bu parçadan hareketle Peyami Safa'nın hikâyeleriyle ilgili olarak,

- I. Yazarının topluma ayna tutan bir gözlemci olduğunu gösterir.
- II. Konuları tarihten seçilmiştir.
- III. Millî bir heyecan taşımaktadır.
- IV. Savaşın tarihsel arka planını değil, savaşın toplum üzerinde yarattığı anlık olumsuzluklar anlatılır.
- V. Gelecekle ilgili umutlar aşılır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve III B) I ve IV C) I, II ve III
D) II, III ve IV E) II, III ve V

2. **Aşağıdakilerden hangisi 1940-1960 yılları arasında yazılan hikâyelerin özelliklerinden biri değildir?**

- A) Sosyal gerçekçi çizgi bu devirde yaygınlaşmıştır.
- B) Bireyi hareket noktası alan, kişinin psikolojik durumlarını yansıtan öyküler bu dönemde yazılmaya başlamıştır.
- C) Öykü türü fazla ilgi görmemiş, öykü türü için kısır denebilecek bir dönem geçirilmiştir.
- D) Küçük memur, işçi, köylü, kasabalı ve şehirlerin kenar mahallelerindeki insanların sorunları anlatılmıştır.
- E) Daha çok gözleme dayanan gerçekçilik tercih edilmiştir.

3. Ahmet Hamdi Tanpınar, altmış bir senelik yaşamında, okurlarının karşısına şair, roman ve öykü yazarı kimlikleriyle çıkmıştır. II. Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemleri ile beslenen yaşamsal zenginliği onu Cumhuriyet Dönemi'nin önemli isimlerinden biri yapmıştır. Ayrıca bu zenginlik ona "Doğu ile Batı, geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurma, hem Doğu hem de Batı kültürünün etkilerini yansıtan yapıtlar" üretme olanağı tanımıştır. *Yaz Yağmuru*'nda ilk yapıtı olan ---- adlı hikâye kitabında belirsiz bıraktığı ruhsal çatışmaları daha somut düzeyde işlemiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*
- B) *Mabedde Bir Gece*
- C) *Sırça Köşk*
- D) *Telli Kavak*
- E) *Abdullah Efendi'nin Rüyalari*

4. Sabah, öğle, akşam karavanalarından artan yemeklerin döküldüğü toprak, kalın ve besili sulucanların hazla kıvrıldığı zifirden bir bulamaç hâlindeydi. Yalın ayak çocuklarla ihtiyar kocakarılar, paslı teneke kutuları ağız ağıza dolu, uzaklaşarlarken erkek köpekler sıhatten gerilmiş karınlarını güneşe devirip uyuklar, dişiler de peşlerinden tonton enikleriyle dolaşırlardı. (...) Bazen bir kemik parçası yüzünden insanlarla köpekler arasında da kavgalar oluyordu. Dumanı tüten yağlı bir kemik parçasını teneke kutusuna sokmaya uğraşan bir kocakarının yanına sinirli bir erkek köpek usulcacık sokuluyor, usta bir pençe vuruşuyla kemiği düşürüyor, kocakarı dönene kadar, ağızında kemik parçasıyla fırlıyor; kocakarıysa dişsiz ağızıyla karanlık karanlık uluyordu.

Bu parça aşağıdaki hikâye eğilimlerinden hangisi içinde değerlendirilebilir?

- A) Bireyin iç dünyasını esas alan hikâyeler
- B) Toplumcu gerçekçi hikâyeler
- C) Millî-dinî duyarlılıkları yansıtan hikâyeler
- D) Modernist hikâyeler
- E) Postmodernist hikâyeler

5. Aşağıdaki eser-yazar eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) *Siyah Beyaz Hikâyeler* - Peyami Safa
- B) *Olağan İşler* - Reşat Nuri Güntekin
- C) *Yaz Yağmuru* - Ahmet Hamdi Tanpınar
- D) *Mabedde Bir Gece* - Samiha Ayverdi
- E) *Bir Serencam* - Haldun Taner

6. Düşler; karabasanlarla gelir, çevreni kuşatır, sıçraticı çılgınlarla dönerler. Ha ha haa... Hu hu huu. Canlı mısın, ölü müsün? Ölü müsün, canlı mısın? Belki canlısın, ölüsün belki. Yok, ben canlıyım, capcanlıyım, canlıdan öte canlıyım. Ama bazen bıçak kemiğe dayanır yargıcım. Evlerim yıkılıyor, sokaklarımın orta yerine. Tutun evlerimi.

Bu parçada kullanılan anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gösterme tekniği
- B) Diyalog tekniği
- C) Geriye dönüş tekniği
- D) Bilinç akışı tekniği
- E) İç konuşma tekniği

7. Hep dostlarıyla olan paylaşmasını diyenler de yok mu? Var, var elbet. Yadsıyamıyoruz mutluluklarını ama neden hep kıvanma, hep sevinç? Acılar yok mudur ki? İçtenlik bu değil bence. Sevgini de hep, sevincini de olur mu böyle? Gerekir mi üstelik? Ben söylerim bak, doğru doğru dosdoğru... Sevinsem bir gün, faraza sinemaya gitsem (olur a...) Gider tüm arkadaşlarıma derim bunu, filmi falan anlatırım. Ama öte yanda kendi kendime düşünmüşümdür. Bunun verdiği bir çıkış yolu bulamanın sıkıntısını da derim.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
- B) İç monolog tekniği kullanılmıştır.
- C) Hikâye kişinin zihni bir sinema gibi seyrettirilmişdir.
- D) Kahraman, olumlu ve olumsuz ayırmadan duyguların paylaşılması gerektiğini ifade etmektedir.
- E) Anlatıcı, karakterin sosyal konumuyla ilgili açıklamalarda bulunmuştur.

8. Orhan Kemal başarısını biraz da Maksim Gorki gibi anlatmaya yöneldiği hayatın içinden gelmesine borçludur. Konu, zaman planı ve kişilerle küçük hikâye sınırını aşan, yoğunlaştırılmış birer roman özelliği taşıyan az sayıdaki hikâyesiyle Kemal Tahir Anadolu'ya ait hayatı kendinden önceki yazarların ulaşamadıkları bir zenginlikle vermiştir. Cevat Şakir Kabaağaçlı, asıl kimliğini Halikarnas Balıkcısı adıyla 1926'dan itibaren yazdığı, yaşama coşkununluğundan güç alan, deniz merkezli mitolojiyle karışmış hikâyelerle bulmuştur. Anlatımda Maupassant yoluna bağlanabilecek hikâyeleriyle Necip Fazıl Kısakürek, metafizik ve ruhçu özellikler taşıyan bir çizgiyi hemen hemen tek başına temsil etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarlardan herhangi birine ait bir eser değildir?

- A) *Merhaba Akdeniz*
- B) *Birkaç Hikâye Birkaç Tahlil*
- C) *Yaşasın Demokrasi*
- D) *Ekmek Kavgası*
- E) *Göl İnsanları*

9. Toplumcu gerçekçi yazarlar, "edebî ürünlerini Marksizm'in 'tez-antitez' çatışması ilkesine dayanan, 'ezen-ezilen', 'burjuva-proletarya', 'sömüren-sömürülen', 'ağa-köylü', 'işçi-patron' gibi sosyal sınıfların çatışması ve karşıtlığı" üzerine kurarlar.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi bu parçada sözü edilen hikâye anlayışına uygun eserler vermiştir?

- A) Orhan Kemal
- B) Mustafa Necati Sepetçioğlu
- C) Necip Fazıl Kısakürek
- D) Ahmet Hamdi Tanpınar
- E) Tarık Buğra